

CIÈNCIES DE LA INFORMACIÓ

Secció: **PERIODISME**

Curs: **Cinquè**

Denominació oficial de l'assignatura:

Història de la Comunicació Social a Espanya i Catalunya (Catalunya)

Codi: **10278**

Professor(s) responsable(s): **Josep Mª Figueres i Artigues**

Objectius: Veure annex

Temari: Veure annex

Bibliografia (distingir entre bàsica i complementària):

Veure annex

Organització del curs: **S'explicarà a la reunió general amb els alumnes.**

Horari de tutories, número de despatx:

**Dimecres de 19.30 a 20:30 h.
Despatx núm. 407**

Signatura del Director del Departament o Coordinador d'Àrea:

Data: 9 d'octubre de 1996

Història de la Comunicació Social a Espanya i Catalunya
Josep M. Figueres
Departament de Periodisme
Facultat de Ciències de la Comunicació
Universitat Autònoma de Barcelona

DETALL DEL PROGRAMA

Antecedents:

Objectiu i desenvolupament del curs. Definició del treball a efectuar. Descripció de la bibliogràfica general, bàsica i especialitzada. Breu història de l'hemerografia a Catalunya: Josep Pella, Joan Givanel, Joan Torrent... Recorregut per les principals fites bibliogràfiques de la impremta, el llibre i la premsa fins el segle XIX. Nocions de la metodologia a usar en la recerca hemerogràfica. Principals arxius barcelonins. La història de la comunicació.

EL PROTOPERIODISME

La comunicació en el món urbà clàssic. La notícia oral. Sistemes de transmissió. El món feudal. Tipus d'escriptures. De la cort al monestir: Ripoll com a exemple. Pergamins. Còdexs i manuscrits. La indústria paperera. Trovadors i joglars. Sirventès i romanços. La narració oral a Catalunya i València. Les grans Cròniques.

LA GENESI DEL PERIODISME: LA IMPREMTA

Introducció de la impremta als Països Catalans. Primeres noves i gacetes. Visió del seu contingut. El model francès. De Jaume Romeu a Joan de la Torre. La influència de Renaudot. L'escriptura i el correu, el Renaixement, la comunicació i la cultura al segle XVI, el Barroc, la comunicació i cultura al segle XVII. Evolució del llibre. Aparició de la legislació represiva. La Inquisició. Cohexistència de la comunicació manuscrita i impresa. Els caràcters d'impremta. La premsa com a aparell ideològic de l'estat. La Decadència. Visió de l'Església com a element d'influència social: la predicació.

DESENVOLUPAMENT DEL PERIODISME

La literatura popular. Irradiació i desplegament dels papers impresos. La crisi del luteranisme i les seves conseqüències en el control dels continguts. Expansió de la impremta. Premsa de guerra: de 1640 a 1714. Del Decret de Nova Planta al Decret de Carles III. El segle de la Il·lustració. Estudi del consum de

premsa. Poder i difusió ideològica; repressió política i censura ideològica, prohibició lingüística. El "Diario de Barcelona". Naixement de la premsa diària. El cas de P. A. de Tarazona. Premsa especialitzada. Públic i escriptors. Visió del mercat receptor. L'opinió pública. Tipologia dels periodistes.

LA COMUNICACIO DE MASSES

Canvi d'època: la Revolució industrial. El marc legal del segle XIX. Premsa napoleònica. L'esclat del trienni liberal. Repressió absolutista: la dècada ominosa. Liberalisme i carlisme. Exèrcit i església. El primer mercat. La Renaixença cultural. Primers temptejos en premsa cultural i en català: "El Europeo", "El Vapor", "Lo Pare Arcangel", "Un Tros de Paper"... La premsa progressista i republicana. La revolució de setembre. Premsa política i premsa humorística. Projecció social de la premsa. La premsa literària i cultural. Naixement de la indústria editorial. La producció impresa de caràcter popular: el fulletó i la novel·la popular. Transformacions tècniques: telègraf, ferrocarri, telèfon, vapor i transports. Transformacions polítiques: sufragi universal, aspiració a la democràcia, combats parlamentaris i lluites populars. La premsa diària a la Restauració: els diaris de masses: de "La Impremta" a "El Telègrafo". Naixement de la premsa diària en llengua catalana: "Diari Català", "La Renaixença", "La Veu de Catalunya". Periodisme polític: d'Almirall a Prat de la Riba passant per Guimerà i Collell. La Llibreria Espanyola i els setmanaris populars. Premsa il·lustrada i premsa ideològica: de "La Il·lustració" a "L'Avens". Publicitat i propaganda. Millores tècniques: fotografia, linotípia i rotativa en combinació amb la distribució massiva.

PERIODISME ESPECIALITZAT I PREMSA COMERCIAL

La Mancomunitat. Les arts gràfiques al modernisme i al noucentisme. Naixement i desenvolupament del cinema a Catalunya. La comunicació a Catalunya el primer terç del segle XX: dels grans diaris de masses com a activitat comercial: l'esplendor de la premsa diària de "La Vanguardia", i "El Diluvio" a la premsa diària ideològica i doctrinal: "El Poble-Català", "L'Opinió", "La Nau". La premsa escrita i la fixació de nous codis periodístics. Premsa satírica i humorística: de "Cu-cut!" a "Cuca Fera". La premsa arran la Dictadura de Primo de Rivera. El naixement de la ràdio. Ràdio Barcelona. Les grans publicacions catalanes: "Publicitat", "D'Ací, D'Allà"... Diaris de partit i periodisme als anys trenta: Empreses periodístiques i professionalització. Premsa i ideologia. D'"El Matí" a "Treball". La moderna publicitat. El cinema als anys vint i trenta. Corresponsals i periodistes representatius: de "Gaziel" a Pla. El paper d'Escuder a "Ultima Hora".

LA RUPTURA DE LA GUERRA I EL FRANQUISME

Prensa de guerra: front i reraguarda. Materials de propaganda ideològica: llibres i cartells. Guerra psicològica. Ràdio de guerra: armes i ideologies. La premsa republicana i la premsa franquista. La premsa comercial durant el franquisme. De la Premsa del Movimiento als MCSE. Les lleis de premsa: 1938 i 1966. Repressió de la premsa progressista i de la premsa catalana. Limitacions en ràdio, cinema, llibre i altres camps comunicacionals. El mercat receptor. La premsa clandestina. De Ràdio Liberty a Radio Pirenaica. La ràdio comercial. El cinema al franquisme fins a la transició i l'actualitat. La nova cultura audiovisual. El protagonisme social de la comunicació. Politiques de comunicació a Catalunya. Multinationals i comunicació local: Macro, micro i mesocomunicació. Empreses multimedia. Situació actual de la premsa diària i general. Problemàtica de la premsa en llengua catalana. TVE i la CCRTV. La ràdio comercial i la televisió privada. La comunicació local. Audiències i continguts. Tendències i perspectives. Noves tecnologies.